

Siseministeerium
Pikk 61
15065 Tallinn

14.02.2024 nr 1.4-1/306-2

Arvamus vangistusseaduse muutmise seaduse eelnõu kohta

Sisekaitseakadeemiale on arvamuse avaldamiseks esitatud vangistusseaduse muutmise seaduse eelnõu (edaspidi eelnõu). Eelnõuga täiendatakse muu hulgas VangS-i taustakontrolli tegemist reguleerivate §-dega 105²–105⁷. Alljärgnevalt esitame omapoolsed märkused taustakontrolli puudutavate sätete kohta.

- 1) VangS § 105⁴ lg 1 kohaselt võib taustakontrolli teha isikule, kes on asunud või soovib asuda teenistusse, tööle, praktikale või vabatahtlikuks vanglasse, Justiitsministeeriumi vanglate osakonda või Sisekaitseakadeemia vanglateenistuse kolledžisse või õppima Sisekaitseakadeemia vanglateenistuse kolledžisse.

Kehtiv VangS ei võimalda taustakontrolli tegemist Sisekaitseakadeemia vanglateenistuse kolledži töötajate, teenistujate ning kolledžis praktikal olevate isikute osas. Nende osas saab taustakontroll läbi viia politsei ja piirivalve seaduse (edaspidi PPVS) alusel. PPVS § 7⁵⁹ lg 1 p-dest 2 ja 4 tuleneb õigus teostada Politsei- ja Piirivalveameti poolt taustakontrolli kõikide akadeemiasse tööle kandideerivate ning teenuse osutamisega seotud isikute sobivuse hindamisel. Kooskõlastamisele esitatud sõnastuses eelnõu seadusena jõustumisel tekib olukord, kus vanglateenistuse kolledži töötajate taustakontrolli on võimalik läbi viia nii PPVS-i kui ka VangS alusel. Peame õigusselguse huvides oluliseks, et eelnõus sätestatakse üheselt, et vanglateenistuse kolledži teenistujate ning töötajate osas ei kohaldata PPVS § 7⁵⁹ sätestatut.

- 2) Palume eelnõus kasutada akadeemia struktuuriüksuse nime „Vanglateenistuse kolledž“ asemel VangS § 111 lg 1¹ kasutatud nimetust „korrektsioonialast haridust andev struktuuriüksus“. Lisaks juhime tähelepanu, et VangS-is ei olda akadeemia nimetamisel ühetaoliselt järjepidev: VangS §-des 115 lg 2 kasutatakse „Sisekaitsealine rakenduskõrgkool“, § 111 lg-es 1¹ „sisekaitsealine rakenduskõrgkool“, §-is 136⁴ „Sisekaitseakadeemia“. Palume muuta kehtivat VangS-i ja kasutada Sisekaitseakadeemia nimetamisel läbivalt ühtset nimetust.
- 3) VangS § 105⁶ kohaselt võib taustakontrolli tulemusel vanglateenistus keelduda isiku võtmisest teenistusse, tööle, praktikale ning lõpetada teenistus- või töösuhte või praktika.

Eelnõu kohaselt ei ole akadeemial õigus teenistus- või töösuhet või praktikat alustada ega lõpetada, kui taustakontrolli tulemused annavad selleks aluse. Samuti puudub eelnõu kohaselt akadeemial taustakontrolli tulemuste tõttu õigus õppur immatrikuleerida või eksmatrikuleerida. Kuna teenistus- ja töösuhte alustamise ja lõpetamise, samuti õppesse lubamise või õpingute katkestamise otsustamine on akadeemia pädevuses, siis palume eelnõud täiendada ja sätestada,

et akadeemial on taustakontrolli tulemusel õigus keelduda isiku võtmisest teenistusse, tööle, praktikale, õppima ning eksmatrikuleerida õppur, samuti lõpetada teenistus- või töösuhe või praktika.

- 4) VangS § 105⁶ lg 2 kohaselt võivad taustakontrolli käigus kogutud isikuandmeid töödelda vanglateenistuse ja Justiitsministeeriumi ametnik, kelle pädevuses on teenistusse, tööle või praktikale lubamise või lõpetamise otsuse tegemine, ning teda nõustav personalitöötaja.

Kuna otsuse isiku akadeemiasse tööle, praktikale või õppima lubamise kohta teeb akadeemia, siis peaks VangS § 105⁶ lg-s 2 olema sätestatud ka akadeemiale õigus töödelda taustakontrolli käigus kogutavaid andmeid. Akadeemial peaks olema vähemalt õigus edastada isikuankeete Justiitsministeeriumi siseauditi osakonnale ning töödelda taustakontrolli tulemusi. Näiteks esitavad õppurid akadeemiasse vastuvõtmiseks dokumendid sh isikuankeedid läbi SAIS infosüsteemi ning isikuankeedid tuleb taustakontrolli tegemiseks edastada Justiitsministeeriumile.

- 5) Akadeemias viivad õppetööd läbi ka võlaõiguslike lepingu alusel teenust osutavad külalisõppejõud. Eelnõu kohaselt on akadeemiale teenust osutatavate isikute osas võimalik teostada taustakontrolli üksnes PPVS § 7⁵⁹ alusel. Palume eeltoodud selgitusega täiendada ka eelnõu seletuskirja.

- 6) Meie hinnangul ei ole kõigi vanglateenistuse kolledži töötjate osas taustakontrolli tegemine proportsionaalne. VangS § 105⁴ annab õiguse teha taustakontrolli. Samas, eelnõu seletuskirjast ei nähtu, et teatud juhtudel võiks asutus (ennekõike akadeemiat silmas pidades) ka taustakontrolli tegemata jätta. Palume eelnõu seletuskirja täiendada selgitusega, et põhjendatud juhtudel on asutusel õigus jätta taustakontroll tegemata.

Austusega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kuno Tammearu
rektor

Gaili Parts
58836306 gaili.parts@sisekaitse.ee